

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 17 Mart 2022
Sayı : 3287

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/03/2022 14:45
Sayı: E-120.10-
0984948

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir İli Karaburun – İldırı Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde enerji santrallerinin ve balık çiftliklerinin, doğal yaşamda, denizde, ormanlarda, tarım ve mera alanlarında yarattığı tahribatın ortaya çıkarılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 14.03.2022

Alpay Antmen
Meydan

Burhanettin Bulut
Adana
Kani Beko
İzmir Milletvekili

Özcan Pınar
İzmir Mv.

Gülizar Biçer Karaca
Denizli Mv

Servet Ünsal
Ankara Mv.

İrfan Karacan
Gaziantep Mv.

Veli AĞBABA
Malatya Mv

Servet Ünsal
Ankara Mv.

Ali Keven
Yozgat Mv.

Ayhan BAKUR
Adana Mv.

Tacettin Bayır

Ünal DEMİRTAŞ
Zonguldak Mv.

Orhan SARIBAZ
Bursa Mv

Alihan GÖRER
Ankara Mv.

Ali Haydar HAKVERDİ
Ankara Mv.

Bayan Jelmoraga
Gaziantep Mv.

GEREKÇE

Dünyamızda 138 yılın en sıcak 20 yılı 1997 sonrasında, en sıcak 10 yılı ise 2005 sonrasında yaşanmıştır. Kıtasal buzulların yer aldığı Antartika her yıl 120 milyar ton, Grönland ise her yıl 280 milyar ton kütle kaybetmektedir. İklim krizi her geçen gün derinleşirken fosil yakıt kaynaklı atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu da her geçen gün artarak 410 ppm'i aşmış durumdadır. 350 ppm'den sonra küresel ısınmanın geri döndürülemeyeceği bilim insanlarının defalarca ifade edilmesine rağmen bugüne kadar dünya ölçeğinde etki doğurucu adımlar atılmamıştır. Eğer Dünya bu hızla ısınmaya devam ederse 1,5 °C sınırının 2035'te, 2 °C sınırının da 2065'te aşılabacağı tahmin edilmektedir. Küresel sıcaklık artışının 2°C'ye ulaşması halinde ise, Türkiye'nin de içinde yer aldığı Akdeniz Havzası'nda daha sıcak, daha kurak ve yağışlar açısından öngörülebilir olmayan bir iklim yapısına sahip olacağının altı çizilmektedir. Ancak Türkiye'nin 2030 yılını hedefleyen son derece yetersiz ve etkisiz emisyon azaltım taahhüdü ve uzun vadeli olmayan adımları bu konudaki endişeleri arttırmaktadır.

Türkiye'nin arzu edildiği gibi, fosil yakıt kaynaklı enerji üretim sistemlerini azaltmaya ve zaman içerisinde tamamıyla ortadan kaldırmaya yönelik bütüncül bir politika izlemediği görülmektedir. Bu nedenle de, iktidar tarafından ortaya konan yenilenebilir enerji üretim politikaları bütüncüllükten uzak ve proje bazlı somut uygulamalarla sınırlı kalmaktadır. Bu durum ise büyük ölçekli insan ve doğa hakkı ihlallerine, iklim krizi ile mücadele yerine krizi derinleştirici etkilere yol açmaktadır. Ranta dayalı çevre politikaları ormanları, biyolojik çeşitliliği ve eko-sistemi geri dönülemez biçimde yok etmektedir.

2019 yılında T.C. Cumhurbaşkanlığı kararıyla ilan edilen İzmir İli Karaburun – İldırı Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde de bu endişeleri haklı çıkaracak biçimde uygulamalar artarak hayata geçirilmektedir. Karaburun Yarımadası, öncelikle korunması ve yaşatılması gereken bir ülke ve dünya mirasıdır. Tarım, hayvancılık, sürdürülebilir balıkçılık ve doğa ile barışık turizm olanaklarıyla bir ekonomik değerdir.

Fakat bugün; Karaburun'da RES türbinleri 484 km²'lik yarımada üzerinde 430 km²'lik bir alana yayılmış, yani yarımadanın %89'luk bölümü RES projelerine tahsis edilmiş durumdadır. Toplam türbin sayısı şimdilik 140'dır. Ancak ÖÇKA ilanına rağmen yeni projeler için sürekli izinler verilmektedir. Bölgedeki RES firmaları kiraladıkları alanlarda ve hazine arazilerinin kamulaştırılması adımlarıyla Rüzgar Enerji Santraline Yardımcı Kaynak adı altında Güneş Enerji Santrali Birleşik Yenilenebilir Elektrik Üretim Tesisleri için ÇED süreçlerini başlatmışlardır. Bu, Karaburun Yarımadası doğal yaşamı ve ekolojisi için yıkım demektir.

Yanı sıra da bölgede faaliyet gösteren GES ve Balık Çiftlikleri projeleri de doğal yaşam üzerindeki olumsuz baskıyı arttırmaktadır. Müracaatları yapılmış JES izinleri de beklemededir.

Ege bölgesinde kıyısız yapılaşmadan korunmuş en uzun kıyı alanlarından biri olan Karaburun Yarımadası, Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan 12 canlı türünden biri olan **Akdeniz Foklarının** (*Monachus monachus*) üreme ve yaşam alanıdır. Akdeniz Foku, ülkemizin de taraf olduğu, BARSELONA - Akdeniz'in Kirlenmesine Karşı Korunması Sözleşmesi Eki Cenova Deklarasyonu; BERN - Avrupa'nın Yabanî Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi; CITES - Nesli Tehlike Altında Olan Yabanî Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmeler'le korunmaktadır.

Ülke bazında ise; 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile koruma altına alınmıştır (Çevre ve Orman Bakanlığı, 2007-c).

Balık çiftlikleri denizde kapladıkları alanlar, neden oldukları deniz kirliliği ve kıyı/deniz alanı faaliyetleri ile Akdeniz Foku'nu ve yaşam alanlarını tehdit eden ana unsurlar arasındadır.

Karaburun Yarımadası denizleri, besin zincirinin birinci halkasında yer alan önemli bir oksijen kaynağı olan Deniz Çayırlarını (*Posidonia oceanica*) barındırmaktadır (Deniz Çayırları, (Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi kapsamında imzalanan Akdeniz'de Özel Koruma Alanları Ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol'ün eki "Tehlikeye Düşmüş veya Tehdit Altındaki Türler Listesi"inde yer almaktadır). Akdeniz'in oksijen stoklarını sağlayan, 1m²'de 10-14 litre oksijen üreten Deniz Çayırları yavru balıkların gelişimini tamamladığı yerler olarak önemlidir. Dolayısıyla, özellikle kıyı balıkçılığı açısından yaşamsal öneme sahiptir.

Deniz çayırları ve içinde barınan türler, balık çiftliklerinin yarattığı aşırı kirlilik ve oksijensiz kalan ortam nedeniyle ciddi zarar görmekte ve yok olmaktadır. Balık Çiftlikleri uluslararası sözleşmelerle koruma altında olan deniz çayırlarını ciddi boyutta tahrip ettiği gibi denizel biyoçeşitliliğe zarar vermektedir.

Bölgede bulunan Balık çiftlikleri ise; Antibiyotik ve parazit ilaçları, yem artıkları, ölü balıklar ve kesilen kısımları, mazot, sintine suyu gibi atıkları, kıyılarda konumlanan destek birimleriyle, mavi bayraklı plajlara ve bakir koylara sahip olan Karaburun Yarımadasında denizi ve kıyıları kirleterek, görsel kirlilik yaratarak eko ve agro turizm proje ve uygulamalarına ve tarımsal faaliyetlere zarar vermektedir.

2019 yılında ilan edilen Karaburun – Ildırı Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi sürecinde bölgede karasal ve denizel biyoçeşitlilik araştırma çalışmaları devam ederken alanda yeni yatırımlar önerilmektedir. Yarımada'nın ekolojik karakterini önde tutacak ve yatırımları bütüncül değerlendirecek Karaburun – Ildırı Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin karakteristik özelliklerine ve değerli ekolojisine yönelik üst ölçekli koruma planları yapılmadan proje önerileri değerlendirilmemeli ve Özel Çevre Koruma Bölgesi için yapılacak bu plan çalışmaları beklenmelidir.

Nihayetinde Karaburun Yarımadası, başta Rüzgar Enerji Santralleri (RES) olmak üzere, GES, JES, Taş Ocakları ve Balık Çiftlikleri projeleri sebebiyle ekolojik ve ekonomik kapasitesinin kaldıramayacağı ölçüde bir yıkım ile karşı karşıya kalmış durumdadır. Bu nedenle, ÖÇKA öncesinde faaliyete başlamış olan yatırımlar ve ÖÇKA sonrasında izin verilen ve müracaat aşamasında olan yatırımların da göz önüne alınmasıyla doğal yaşamda ve halk sağlığında bugüne kadar oluşmuş ve oluşması muhtemel sorunların araştırılarak; doğal yaşamda, denizde, ormanlarda, tarım ve mera alanlarında yarattığı ve yaratacağı tahribatın ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu amaçla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

